

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VII. Soluuntur obiectiones ex ratione petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT VI.

De Pontifice, vt est particularis quadam persona.

QUARTA propositio. Probabile est, pieq; credi potest, summum Pontificem, non solum vt Pontificem errare non posse, sed etiam vt particularem personam hereticum esse non posse, falsum aliquid contra fidem pertinaciter credendo. Probatur PRIMO, quia id videtur requirere suavis dispositio prouidentia Dei. Nam Pontifex non solum non debet, nec potest heresim predicare, sed etiam debet veritatem semper docere; & sine dubio id faciet, cum Dominus illi iusserit confirmare fratres suos; & propterea addiderit: *Rogavi pro te, vt non deficiat fides tua;* id est, vt saltem non deficiat in throno tuo predicatio verae fidei: at quomodo, quaeso, confirmabit fratres in fide, & veram fidem semper predicabit Pontifex hereticus? potest quidem Deus ex corde heretico extorquere verae fidei confessionem, sicut verba posuit quodam in ore asinae Balaam: at violentum erit, & non secundum morem prouidentia Dei suauiter disponentis omnia.

SECUNDO probatur ab euentu; nam haecenus nullus fuit hereticus. vel certè de nullo probari potest, quod hereticus fuerit; Ergo signum est non posse esse. Plura vide apud Pighium.

CAPVT VII.

Soluuntur obiectiones ex ratione petita.

ARGUMENTA in contrarium sumuntur partim ex ratione, partim ex variis Pontificum exemplis. PRIMARATIO. Multi canones docent, Pontificem non posse iudicari, nisi inueniatur à fide deuus; ergo potest deuiare à fide. alioqui frustra essent illi canones. Antecedens patet ex canone, Si Papa, dist. 40. ex Concilio V. sub Symmacho, ex Concilio VIII. generali, act. 7. ex Anacleto epistola 3. Eusebio epist. 2. ex Innocentio III. in serm. 2. de consecratione Pontificis.

Respon-

Respondeo PRIMO; istos omnes canones loqui de errore Pontificis personali, non iudiciali. Nam Pontifex si possit se hæreticus, solùm erit negando aliquam veritatem a se definitam; non autem potest esse hæreticus, dum ipse aliquid noui definit. tunc enim non sentit contra aliquid definitum ab Ecclesia. Canones autem citati loquuntur expresse de heresi; igitur non loquuntur de errore iudiciali, sed personali Pontificis. SECUNDO dico; canones illos non velle dicere Pontificem etiam vt priuatam personã posse errare, sed tantùm non posse Pontificem iudicari. quia tamen non est omnino certum, an possit necne esse hæreticus Pontifex; ideo ad maiorem cautelam, addunt conditionem, nisi fiat hæreticus.

» SECUNDA ratio. Si solus Pontifex potest infallibiliter definire dogmata fidei, ergo frustra fiunt Concilia: vel certe non sunt necessaria.

RESPONDEO, id non sequi. Nam etsi in Pontifice infallibilitas, tamen non debet ipse contemnere media humana, & ordinaria, quibus deueniri potest ad veram cognitionem, de qua agitur. medium autem ordinarium est Concilium maius aut minus, pro magnitudine, vel paruitate rei de qua agitur. id quod patet primo exemplo Apostolorum. Nam certè tam Petrus, quàm Paulus poterant eorum seculi quamlibet controuersiam infallibiliter definire, & tamen Concilium conuocauerunt, Actor. 15.

Deinde, definitiones de fide pendent præcipuè ex traditione Apostolica, & consensu Ecclesiarum: vt autem cognoscatur de orta aliqua quæstione, quæ sit totius Ecclesie sententia, & quam traditionem seruent Ecclesie Christi, non est alia melior ratio, quàm si in vnum conueniant Episcopi ex omnibus prouinciis, & quisque referat Ecclesie suæ consuetudinem.

Præterea, vtilissima sunt, & sæpe necessaria Concilia, vt finis reuera imponatur controuersis, & decreta de fide non solum fiant, sed etiam seruentur. quãdo enim fit generale Concilium, omnes Episcopi subscribunt, & profitentur se amplecti illud decretum, & sic deinceps in suis Ecclesiis prædicatos: quando autem non fit generale Concilium, non est tam facile, reducere ad praxim decretum de fide factũ. Siquidem nonnulli ignorantiam decreti prætexunt; alij conque runtur

se non

se non fuisse vocatos; alij etiam apertè dicunt, Pontificem potuisse errare. Sed de hac re alio loco dicendum est. Vide lib. x. de Conciliis, cap. X. & XI.

TERTIA ratio. Si infallibile esset Pontificis de fide iudicium; essent hæretici, vel saltem pernicioso errore tenerentur, & grauitè peccarent, qui pertinaciter contra definitionem Pontificis aliquid assererent: at hoc est falsum; nam Cyprianus pertinaciter resistit Stephano Pontifici definienti hæreticos non rebaptizandos, vt patet ex epistola eiusdè Cypriani ad Pompeium: & tamen non solum non fuit hæreticus, sed neque mortaliter peccauit. Nam mortalia peccata non delentur nisi per pœnitentiam, etiam si quis pro fide moriatur: & tamen Ecclesia Cyprianum vt sanctum colit, qui non videtur vnquam respuisse ab illo suo errore. Et confirmatur ex Augustino, qui lib. i. de Baptismo, cap. 18. & alibi, dicit, Ecclesiam nutasse de illa quæstione, & potuisse Cyprianum, & alios salua caritate dissentire inter se donec non accessit generalis Concilij definitio: ergo nõ putauit Augustinus indubitatum esse Romani Pontificis iudicium.

RESPONDEO ad exemplum Cypriani; Cyprianum quidem non fuisse hæreticum; tum quia nec modo censentur manifestè hæretici, qui dicunt Pontificem posse errare; tum etiam, quia sine dubio Stephanus Papa non definiuit tanquã de fide, hæreticos non rebaptizandos, licet iusserit non rebaptizari; vt patet ex eo, quòd non excommunicauit Cyprianum, & alios contrarium sentientes, sicut etiam è contratio Cyprianus in Concilio LXXX. Episcoporum definiuit hæreticos rebaptizandos, tamen noluit hoc haberi tanquam de fide, disertè protestans, non propterea velle se separare ab iis, qui contrarium sentiebant.

Neque his repugnat, quod, vt scribunt Eusebius lib. 7. hist. cap. 4. & Augustinus libro de vnico Baptismo, cap. 14. Stephanus Papa non solum imperauit, ne rebaptizarentur ab hæreticis baptizati; sed etiam censuit excommunicandos qui non obedirent. Nam etsi censuit excommunicandos qui non obedirent; tamen nihil illud fuit aliud, quàm comminatio. Constat enim ex Vincentio Lyrinensi in libro de prophanis vocum nouitatibus, & ex Augustino locis citatis, semper coniunctos fuisse Stephanum & Cyprianum.

Et

Et per hoc respondetur etiam ad confirmationem. For-
 nim post Pontificis definitionem adhuc liberum altere-
 tire, vt Augustinus dicit; quia Pontifex noluit rem ipsam de
 fide facere sine generali Concilio: sed solum voluit intem-
 seruari antiquam consuetudinem. An autem peccauerit Cy-
 prianus mortaliter non obediendo Pontifici, non est om-
 no certum. Nam ex vna parte non videtur mortaliter pecca-
 se, quia non peccauit nisi ex ignorantia; putauit enim Pon-
 tificem perniciosè errare: & stante illa opinione, tenebatur
 non obedire; quia non debebat contra conscientiam agere.
 Ignorantia autem Cypriani non videtur fuisse crassa, & non
 affectata; sed probabilis, & proinde excusans à mortali pecca-
 to. Ipse enim sciebat Pontificem non definiuisse tanquam de
 fide, & simul videbat secum sentire Concilium LXXX. Epi-
 scoporum. Quocirca B. AUGUSTINVS lib. I. contra Dona-
 stas, cap. 18. clarè docet, Cyprianum venialiter solum pecca-
 se, & salua caritate; & ideo falce martyrij facile purgatum.
 cap. 19. dicit hoc eius peccatum fuisse quasi næuum in carbo-
 re sanctæ animæ, quem vbera caritatis contegebant.

Ex altera tamen parte videtur mortaliter peccasse, cum
 præcepto expresso Apostolico non paruerit, & sine modo
 Pontificem rectè sentientem vexauerit. Nam et si scilicet
 non definiuit rem illam tanquam de fide, tamen in hoc præce-
 pit, vt non rebaptizarentur hæretici, vt Cyprianus ipse hæc
 tur in epistola ad Pompeium: cui mandato parere debuit Cy-
 prianus, & subiicere iudicium suum iudicio superioris sui; &
 saltem debuit non proferre verba contumeliosa, quæ
 tulit contra Stephanum Papam in epistola ad Pompeium, in
 vocat eum superbum, imperitum, cæcæ ac prauæ mentis, &c.
 Itaque B. Augustinus in epist. 48. ad Vicentium, aliter con-
 tur Cyprianū defendere, asserens, vel non esse ipsius illa dicta
 pra, vbi hæc inueniuntur; vel eum postea pœnituisse errorem,
 & mutasse sententiam ante mortem, licet retractatio non in-
 ueniarur.

- » QVARTA ratio. Concilium Africanum in epistola ad Ce-
 » lestinum Papam asserit, minus posse errare Concilium pro-
 » uinciale in iudicio, quàm Romanum Pontificem: Nisi forte,
 » inquit, quisquam est, qui credat, vnicuique posse Deum no-
 » strum examinis inspirare iustitiam, & innumerabilibus con-

gregatis in Concilium sacerdotibus denegare. At certum est
Concilia prouincialia posse errare; igitur multò magis Papa
errare potest.

RESPONDEO; Concilium loqui non de iudicio fidei, sed
de iudicio facti; id est, de caussis Episcoporum, & Presbytero-
rum, qui de aliquo crimine accusantur. In huiusmodi autem
caussis fatemur non habere Pontificem assistentiam Spiritus
sancti, per quam non possit errare. Adde, quòd non necessariò
tenemur credere quidquid in ea epistola Episcopi illi dicant:
præsertim, cum satis appareat eos còmotos sceleribus Apia-
nij, qui ad Romanum Pontificem confugerat, modum in ver-
bis non nihil excessisse. Neque obstat, quòd Concilium Afri-
canum sit confirmatum à Leone IV. dist. 20. canon. de libellis.
Nam confirmata sunt decreta Concilij; non autem epistola.

ULTIMA ratio est Nili in suo libello de primatu, qui hoc
modo ratiocinatur. Potest Romanus Pontifex incidere in a-
lia vitia, vt auaritiæ, superbiæ, &c. igitur & in vitium hæresis.
Nam I. Timoth. I. Paulus dicit, quòsdam circa fidem naufra-
gium fecisse, quia antea bonam conscientiam amiserat. Item
potest Papa malè viuendo factis negare Deum, iuxta illud
Tit. I. *Confitentur se nosse Deum, factis autem negant.* Igitur
potest etiam verbo negare; nam facilius esse videtur verbo ne-
gare, quàm facto.

RESPONDEO ad PRIMVM argumentum; inde rectè col-
ligi, posse Papam ex natura sua incidere in hæresim: non tamen
posita singulari Dei assistentia, quam Christus oratione sua
illi impetrauit. Orauit autem Christus, ne deficeret fides eius;
non autem ne incideret in alia vitia.

Ad SECUNDVM dico; Apostolum eo loco non intelligere
quælibet mala opera, sed opera, quæ procedunt ab infidelita-
te cordis. Loquitur enim de Iudæis non sincerè conuersis ad
fidem, qui etsi profiterentur se nosse Deum, tamen factis ne-
gabant; quia prohibendo certos cibos, vt natura sua immun-
dos, testabantur se non verè nosse creatorem omnium rerum.
Porro talia opera Papa nec facit, nec facere potest. Si verò per
facta intelligantur quælibet peccata, falsum est, facilius esse
Deum negare verbo, quàm facto. Nam qui negat verbo, ne-
gat simpliciter, & expressè; qui negat facto, negat implicite,
& quodam modo, non simpliciter.